

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 22,50
 3 luni 11,25
 streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

**Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEL, 5**
 Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/98 =

SUMAR— **Pedeapsa condițională**, de d-l profesor, *I. Tanoviccanu*.**JURISPRUDENȚA**

— Curtea de casație s. III: *M. Weitzenhoffer cu Banca G. rală Română și firma Iosef Löbel*. (Din economia legii burselor de comerț rezultă că nu se cere formalitatea jurământului expertului la camerele arbitrale sau celelalte formalități prevăzute de art. 196, 200, și 217 pr. civilă).

— Trib. comercial Ilfov s. I: *B. Aftalion cu casa germană Eisenhüttenwerk Thalle*: (Creditorii streini nu pot lua măsuri asigurătoare asupra averii debitorilor lor Români, față cu dispozițiunile cuprinse în legea moratorului din 24 Decembrie 1914) cu o Notă de Iper.

Pedeapsa condițională

Văd publicat în «Universul» din 3 Februarie 1916, sub titlul *Reforma penală*, un proiect de legiferare al pedepsei condiționale, care va fi prezentat mâine — se zice — din partea Baroului de Ilfov, pentru a se propune un proiect de lege din *inițiativă parlamentară* în scopul acestei modificări a legislațiunii noastre.

Observ mai întâiu că proiectul nu poate fi al Baroului de Ilfov, ci al unor membri ai Baroului de Ilfov, fiindcă din Barou facem parte mai mulți avocați cărora nici nu s'a pus în cunoștință acel proiect și cari chiar de li s'ar fi comunicat nu l'ar fi iscălit pentru mai multe puncte de vedere.

Al doilea, ni se pare contradictor a se zice un proiect de lege *din inițiativă parlamentară*, propus însă de Baroul de Ilfov.

Inițiativă însemnează origina sau începutul ideii; dacă ideia condamnării condiționale aparține Baroului de Ilfov, proiectul nu mai poate fi din *inițiativă parlamentară*, chiar dacă s'ar propune de mai mulți membri ai parlamentului.

Dar, trecând peste aceste critici, să examinăm proiectul în sine.

În art. 1 alin. 1 se lasă judecătorilor facultatea de a suspenda pedeapsa pe termen de 5 ani în caz de amendă sau arestare, pentru toate faptele *delictuale de drept comun pedepsite de codicele penal*.

Se cunoaște din alcătuirea acestui articol că

cel care l'a redactat, este un legiuitor de ocaziune, animat numai de bune sentimente, și care crede că e destul să aibi inimă bună ca să faci legi bune.

Articolul 1 al. 1 este de trei ori restrictiv, și în câte trele cazuri în mod nerațional.

a) Suspendarea se admite numai pentru faptele delictuale (de ce nu pentru *delicte*?), deci ea nu e admisibilă pentru pedepsele de simplă poliție.

Nu vedem motivul acestei distincțiuni. Cine poate mai mult trebuie să poată și mai puțin; dacă se poate suspenda pedeapsa pentru delicte pedepsibile cu 5 ani închisoare, nu înțelegem pentru ce nu s'ar putea suspenda și pedepsele unei simple contravențiuni de 5 zile de închisoare ori 5 lei amendă?

În Franța, unde textul legii pare favorabil acestui sistem, totuși cestiunea este controversată, și s'au propus proiecte de lege în sensul de a se aplica suspendarea pedepsei și la condamnățiunile de simplă poliție¹⁾. În Belgia jurisprudența s'a pronunțat în sens contrariu jurisprudenței franceze, admitând suspendarea pedepsii și în materie de simplă poliție²⁾, și G. Vidal consideră ca preferabilă jurisprudența belgiană³⁾.

E foarte firesc că dacă se admite condamnățiunea condițională în materie de delicte, ea trebuie să fie admisă și în materie de contravențiuni, fiindcă nu se poate să fim mai severi pentru infracțiuni mici, decât pentru cele mari.

Și această soluțiune se impune cu atât mai mult că este actualmente tendința a aplica suspendarea pedepsii chiar în materie de crime.

Istoricul chiar al constituțiunii ne duce la această concluzie.

Suspendarea pedepsii a fost la început admisă pentru a evita pedepsele privative de libertate scurte, care au efect mai mult de moralizator decât

¹⁾ Vezi G. Vidal. *Curs de droit criminel*, 2-ème éd., Paris 1914, p. 696, No. 2.

²⁾ Pasicrasie (belge) 1889, I. 63.

³⁾ G. Vidal. *op. et loc. cit.*

coregător. De aceea la început suspendarea pedepsii nu eră propusă în Franța decât în caz de condamnare *la închisoare*. Însă s'a observat cu drept cuvânt că, deși amenda nu are inconvenientul pervertirii condamnatului, însă ar fi nedrept ca cel osândit mai ușor, la o simplă amendă, să nu se bucure de eventualitatea suspendării pedepsii cum se bucură cel condamnat mai greu, adică cel condamnat la închisoare. De aceea s'a admis aplicarea suspendării pedepsii și la condamnățiunile la amendă corecțională.

Astfel fiind, și pentru acelaș motiv, este firesc ca o lege care admite suspendarea pedepselor corecționale mai mari, trebuie să admită în acelaș timp și suspendarea pedepselor de simplă poliție, care sunt mai mici.

Prin urmare sub acest raport, proiectul greșeste fiind restrictiv în mod irațional, chiar acolo unde legea a fost restrictivă, tendința este de a o extinde.

b) Se propune suspendarea numai pentru infracțiuni de drept comun, iar nu pentru cele politice. O nouă restricțiune nerațională. Infracțorii politici sunt în general tratați de legiuitor mai favorabil decât infracțorii de drept comun, proiectul Baroului de Ilfov, găsește însă de cuviință să-i trateze mai rău.

Pentru ce?

Nu văd absolut niciun motiv pentru ca falșificatorii, delapidatorii de bani publici, escrocii, și cei culpabili de abuz de încredere să fie mai bine tratați decât persoanele care în aprinderea pasiunilor politice vor fi comis vre-un delict de puțină importanță, primul și poate cel din urmă, din viața lor.

c) O altă restricțiune de asemenea nerațională, este că suspendarea pedepsii se propune numai la delictele *pedepsite de codicele penal*. Că o faptă e pedepsită de codicele penal sau de o lege specială, lucrul este indiferent, fiindcă ambele legi sunt tot legi românești, și legiuitorul nu are nici un interes să facă deosebiri între pedepsele înglobate în codicele penal și între cele prevăzute prin legi speciale. Or este bună legea suspendării pedepsii, și atunci nu este niciun motiv să nu se aplice și la pedepsele prevăzute prin legile speciale, or nu este bună și atunci nu trebuie să se aplice nici la pedepsele prevăzute de codicele penal. Este chiar nefiresc ca o lege specială, neînglobată în codicele penal or de procedură penală, să nu se aplice tocmai legilor speciale ca și dânsa.

Atât de adevărat este că această restricțiune este nerațională încât în Franța, ulterior legii Béranger din 26 Martie 1891, care a introdus condamnarea condițională, a intervenit legea din 28 Mai 1904, prin care s'a permis suspendarea

pedepsii chiar militarilor judecați de tribunalele militare, maritime ori civile⁴⁾.

Ar fi destul critica acestor câteva linii din anteproiectul zis al Baroului de Ilfov, pentru ca pedeoparte să contestăm că el ar fi opera celui mai luminat barou al țării, iar pedealta, ținând seama că el este opera unor umanitariști bine intenționați, dar nedeprinși cu știința legiferării, să cerem ca el să fie înlăturat de plano din discuțiune, fiindcă legile trebuiesc făcute de persoane pricepute în știința de a face legi.

Dar să mai relevăm alte puncte cari merită să fie criticate.

De pildă :

Art. 1 al. I dispune că pedeapsa suspendată se va executa «dacă în termen de 5 ani delictul va mai comite un nou fapt prevăzut și pedepsit de codicele penal», ceea ce ar însemna că chiar o contravențiune prevăzută de codicele penal, ar atrage executarea pedepsii suspendate, iar o crimă prevăzută prin o lege specială n'ar avea acest rezultat. E adevărat că alin. c, în contradicțiune cu alin a, cere «un *delict* de orice natură, dar aci iarăși, pe lângă faptul că acest aliniat e în neconcordanță cu alin. a, observăm că anteproiectul face rău că restrânge încetarea suspendării muncii la cazul de *delict de orice natură*, și omite de a menționa și crimele. Adaog chiar că formula: «*delict de orice natură*» ni se pare nerațional, căci ar fi prea sever ca pentru un mic delict politic or chiar de drept comun pedepsit cu amenda, să cadă asupra capului celui condamnat o gravă pedeapsă suspendată, care poate fi chiar 5 ani închisoare corecțională.

O atare dispozițiune nerațională ar avea desigur de rezultat ca, chiar judecătorii profesioniști, nu mai vorbesc de jurați, spre a evita aplicarea unei pedepse atât de mari, provenind dintr'un delict atât de mic, vor prefera să-și calce conștiința, achitând pe infractor pentru cel de al doilea delict.

Cu mult mai rațională e formula franceză care cere pentru încetarea suspendării pedepsii, *condamnarea la închisoare sau la o pedeapsă mai gravă, pentru crimă or delict de drept comun*.

De asemeni excluderea circumstanțelor atenuante relativ la al doilea delict, este absolut nerațională pentru două motive. Mai întâi fiindcă tendința legislațiunilor moderne este de a mări dreptul de scădere a pedepsii de către judecător, în scop de a evita achitățile, ceea ce a provocat introducerea circumstanțelor atenuante în mai toate legislațiunile, și chiar suprimarea minimului în codicele penal olandez din 1881.

Al doilea motiv este că, dacă există circumstanțe atenuante relativ la al doilea delict la un

⁴⁾ Vezi comentarul legii în *Lois nouvelles*, 1905, I. 1, de Laborde, profesor la Facultatea din Montpellier.

infractor, și nu există la celalt, e nedrept a-i pedepsi cu aceeași pedeapsă, tendința legislațiilor moderne fiind de a se individualiza pedepsele.

Dar să lăsăm amănuntele și să venim la critica principală ce se poate face anteproiectului.

Ce vom zice de condamnarea condițională? Este ea o bună instituțiune?

În 1900, adică după aproape un deceniu de aplicare a legii Béranger, d. Jouvenet, o persoană foarte competentă, afirmă că legea nu a dat bune rezultate, și că infractorii îndârjiți s'au înmulțit⁵⁾. Acelaș lucru l' declară 16 ani mai târziu d. Marcel Chatel profesor la universitatea din Rennes în congresul secțiunii franceze a Uniunii internaționale de drept penal ținut în Rennes în Mai 1910⁶⁾. D. Mourral, Consilier la Curtea de apel din Rennes, recunoște și dânsul că legea Béranger nu a dat bune rezultate la care lumea se aștepta, dar dânsul era de părerea că, pricina acestui fapt nu este principiul or redacțiunea legii, ci defectoasa aplicare a ei de către magistrați⁷⁾.

În fapt, legea Béranger s'a aplicat din ce în ce mai des de tribunalele franceze; în 1892 s'au pronunțat 17881 suspendări, iar în 1907 s'a ajuns la 42329 de suspendări. Oare aceasta să fie reaua aplicare a legii de care vorbea d. Mourral?

Dacă legea suspendării pedepsii este o bună lege, nu vedem de ce frecvența aplicării ei ar da rele rezultate? Cu atât mai mult nu avea drept să critice această aplicare magistratul de la Rennes care, în discursul său, tocmai făcea critica legii Béranger că e puțin extensivă.

Adevărat este că dacă legea suspendării pedepsii poate avea bune rezultate ca să împiedice întrucâtva recidiva, ea are inconvenientul grav de a împinge la comiterea primei infracțiuni, și se știe proverbul francez: *C'est le premier pas qui coûte*.

Suspendarea pedepsii încurajează la comiterea primei infracțiuni, pentru că infractorul speră: a) că nu va fi descoperit; b) că va fi achitat și c) că i se va suspenda pedeapsa. În câte trele ipoteze infractorul scapă de pedeapsă; nu este însă în interesul societății ca, acei dispuși să comită infracțiuni să fie ispitiți prin nepedepsire să intre în calea fărdelegii.

Se poate chiar ca infractorul nefiind descoperit după prima ori a doua infracțiune comisă în speranța nepedepsirii, să ajungă până la descoperire un infractor profesionist. Acest motiv

ne-a făcut să ne pronunțăm încă de mult timp contra principiului suspendării pedepsii⁸⁾.

Însă, în orice caz, chiar dacă principiul suspendării pedepsii ar fi bun, el nu trebuie aplicat în o țară în care nu există casierile judiciare. Acest lucru l'a înțeles foarte bine parlamentul nostru, care n'a primit proiectul din inițiativă în adevărat parlamentară, propus de d-l P. Grădișteanu în 24 Ianuarie 1897, de a se introduce și la noi principiul suspendării pedepsii.

Mulți magistrați distinși și oameni de legi s'au pronunțat în sens favorabil proiectului d-lui Grădișteanu⁹⁾, însă cu drept cuvânt, parchetele când au fost consultate la noi asupra introducerii suspendării pedepsii, au răspuns că nu trebuie a introduce acest principiu în legislațiunea noastră înainte de a se înființa casierile judiciare¹⁰⁾.

Pentru acelaș motiv s'au pronunțat în contra propunerii de a se introduce la noi suspendarea pedepsii, și d-l I. D. Filitti, care a făcut un mic comentariu al legii Béranger¹¹⁾ și d-l I. Bastache ca procuror general al Curții de apel Galați, în discursul de deschidere din anul judiciar 1897-98 la acea Curte¹²⁾.

Este firesc ca legea suspendării pedepsii să nu fie introdusă în o țară în care nu există casierile judiciare.

În adevăr atât legea Béranger în Franța cât și anteproiectul Grădișteanu la noi, și anteproiectul zis al Baroului de Ilfov, cer ca pedeapsa să fie suspendată numai când este vorba de o persoană care n'a mai fost condamnată pentru crimă sau delict¹³⁾, adică atunci când e vorba de un infractor primar; cum însă se va putea ști dacă infractorul este un infractor primar, ori din contră un recidivist îndârjit, dacă nu există casierile

⁸⁾ I. Tanoviceanu. Curs de drept penal, București, 1912, t. II, No. 2049.

⁹⁾ Vezi St. Stătescu. Discurs de deschidere la Curtea de apel București 1897-98. Dreptul XXVI, No. 51; Sc. Popescu Prim-Președintele Curții de apel București. Răspuns la discursul de deschidere 1903-1904. Dreptul XXXVII, No. 53, p. 435; S. D. Dobrea Ibidem, XXXII, No. 26, p. 220; Al. Oprescu, Discurs de deschidere la Curtea de apel București. Dreptul XXXIV, p. 451—452; Iulian Teodorescu, profesor de drept penal la Universitatea din Iași. *Curierul Judiciar*, 1905, No. 53, p. 421—422; E. Dan, *Curierul Judiciar*, 1901, No. 79, p. 665.

¹⁰⁾ Dreptul XXVI (1897) No. 61, p. 495.

¹¹⁾ Dreptul XXVI (1897) No. 17 și 18.

¹²⁾ Dreptul XXVI N-le 58 și 61 p. 471 și 493.

¹³⁾ Aici anteproiectul zis al Baroului de Ilfov iarăși greșeste în formularea ideii, când cere ca legea să se aplice numai pentru «prima greșală comisă». Termenul greșală nu e un termen juridic și prin urmare nu e precis. Se înțelege prin el orice infracțiune, prin urmare și contravențiune? Lucrul ar fi inadmisibil și contrariu celorlalte legi de suspendarea pedepsii. E vorba de crimă or delict? Atunci pentru ce nu s'a întrebuințat expresiunile precise juridice? Pentru un procepretins al celui dintâi Barou al țării, găsim redacțiunea anteproiectului prea neingrijită și de natură a compromite reputațiunea instituțiunii.

⁵⁾ Paul Jouvenet. *Étude sur le casier judiciaire*. Paris 1900, p. 9, nota

⁶⁾ Bulletin de l'Union internationale de droit pénal, 1910, an XVII, p. 288.

⁷⁾ Ibidem, p. 238.

judiciare? Scopul suspendării pedepsii este ca să preserve pe infractorii primari de stricăciunea inchisorilor și să ierte chiar pe acela care numai odată a greșit; cu casierile judiciare se poate urmări acest scop, fără ele lucrul este cu neputință.

Cererea dar de a se introduce la noi legea Béranger este prematură. Să se înființeze întâi casierile judiciare, să se facă în urmă o cercetare despre rezultatele aplicării legii condamnării condiționale în alte țări, și apoi vom sta de vorbă dacă trebuie a introduce și la noi un atare principiu.

A introduce însă mai întâi legea suspendării pedepselor și apoi cazierile judiciare, este, după cum zice poporul, a pune carul înaintea boilor. Alta e ordinea logică a lucrurilor, întâi a venit propunerea lui Bonneville de Marsangy, realizată de Eug. Rouher, ministrul justiției în 1850, și târziu în urmă, tocmă în 1891, a venit d-l Béranger și a făcut să se admită în Franța principiul suspendării pedepselor.

Mai am o observațiune de făcut și cu aceasta voi termina.

În reforma penală preconizată de câțiva colegi, foarte numeroși o recunosc, din Baroul de Ilfov, se propune suspendarea pedepsii, reabilitarea de drept, reabilitarea judecătorească și alte dispozițiuni de indulgență a pedepselor. Toate aceste reforme sunt de sigur în favoarea infractorilor; oare nu s-ar putea găsi vreo reformă în legislațiunea penală și în favoarea oamenilor de treabă, care și ei au oarecare drept la buna voință legiuitorilor și chiar a Baroului de Ilfov? D-l Béranger, care de sigur că n'a fost un tîgru pentru infractori, a pus totuși, chiar în legea care poartă numele său, și dispozițiuni nefavorabile infractorilor, prin urmare favorabile oamenilor cinstiți, nu cred oare colegii noștri din Baroul Ilfov, cari susțin reformele penale mai sus arătate, că este o greșală de a fi mai berangeri decât Béranger?

E o cestiune de meditat!

I. TANOVICIANU

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 16 Noembrie 1915

Președenția d-lui P. IONESCU, Consilier

M. Weitzenhoffer cu Banca g-lă Română și Firma Iosef Löbel

Camere arbitrale. — Expertiză. — Dacă se cere formalitatea jurământului expertului sau celelalte formalități prevăzute de art. 196, 200 și 217 pr. civ.

Legea burselor de comerț prin art. 50 prevăzând și determinând anume normele de procedură aplicabile înaintea Camerilor arbitrale, rezultă de aici în mod neîndoios că această lege a creat în materia jurisdicțiunii Camerilor arbitrale un sistem de procedură cu totul special și sumar, derogând dela toate formalitățile procedurale din dreptul comun, care

erau de natură să întârzie rezolvarea pricinelor și prin urmare și dela acelea referitoare la modul administrării probelor.

Așa fiind, rezultă din economia legii că ori de câte ori arbitrii vor avea nevoie, ca element de convingere, de arătările sau explicațiunile unor experți, ei vor putea recurge la acest mijloc de dovadă sau de apreciere, fără să fie ținuți prin vreo dispozițiune expresă a legii lor organice să îndeplinească formalitățile prevăzute de art. 196, 200 și 217 din procedura civilă, aceste formalități nefiind riguros aplicabile înaintea Camerilor arbitrale.

Decizia 575/915. — Respins, recursul făcut de M. Weitzenhoffer contra deciziilor No. 78 și 81/915, pronunțate de Camera arbitrală de pe lângă Bursa din Brăila, date în proces cu Banca G-lă Română și Firma Iosef Löbel.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. G. Tăzlăoanu;

Pe d-nii avocați Pantazi, Cernea și Moldoveanu, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-nii avocați Postelnicu și Panaitescu, în combatere

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare :

1 Exces de putere, violarea art. 196, 200 și 217 pr. civilă, nesocotirea principiului probelor, violarea dreptului de apărare și lipsă de bază legală a deciziei;

«Camera arbitrală, la 1 Iulie 1915, în urma desbaterilor dela 27 Iunie 1915 și a concluziunilor scrise, a decis că are nevoie de experți pentru a fi mai bine luminată asupra procesului (fiind vorba de prețurile care se vindea în luna Februarie orzul cu frachte și în magazie), a numit și citat din oficiu conform art. 51 din legea burselor experți pe A. Rausak, directorul casei Dreyfus & Co. și Carpelis reprezentantul casei Neufeld & Co și a amânat procesul pentru 2 Iulie 1915. La acest termen s'a prezentat un singur expert Rausak, care a asistat la desbateri și a ascultat zisele părților;

«După terminarea pledoăriei și desbaterilor, Camera a ridicat ședința și a luat în Camera de consiliu, nefiind părțile față, părerea expertului, a redeschis ședința, a cercat a împacă părțile și nereușind, a dat decizia ce am atacat.

«Din tot cuprinsul deciziunii Camerei arbitrale, rezultă că părerea expertului Rausak a determinat soluțiunea care s'a dat procesului (vezi partea finală a procesului verbal al ședinței din 2 Iulie 1915). Acest expert nu a depus jurământul cum cere art. 196, 200 și 217 din pr. civilă, nici decizia nu constată și nici proces verbal de prestarea jurământului nu e la dosar. Jurământul este o formalitate substanțială a cărei neobservare atrage nulitatea și această formalitate trebuie considerată ca omisă, dacă nu se constată că a fost îndeplinită (Casația Franceză 1896. S. 1896, 1, 520 și 6 Noem. 1895. S. 85, 1, 198 și 149; Cas. 24 Mars 1893. S. 93-176);

«Expertul și-a dat părerea sa arbitrilor în Camera de consiliu și nu față cu părțile litigante în ședință, ceea ce este contrar principiului că proba ordonată din oficiu, ori admisă după cererea părților trebuie să fie făcută față de părți și în ședință, altmintreli li se suprimă dreptul de apărare, fiindcă sunt puși în imposibilitate să cunoască, să discute și să combată părerea expertului.

«În fine nu există la dosar, proces verbal care să fi consemnat părerea expertului, deși legea sub pedeapsă de nuli-

tate cere ca părerea expertului, să fie consemnată întocmai cum se consemnează depunerile martorilor Art. 217 pr. civ. spune că dispoziția din art. 200 pr. civ. se aplică și la experți.

«Art. 196, 200 și 217, se aplică la experții și martorii ascultați la Camera arbitrală fiindcă textele cuprind o dispoziție generală de drept comun

«Pentru ca să nu se aplice sus zisele texte din procedura civilă și principiile enunțate la judecata Camerilor arbitrale ar trebui să existe în legea burselor un text care să deroage la ele și atare derogare nu există. În alte legislații străine există în unele materii text formal care deroagă în parte la art. 196 și 200 pr. civ. La noi nu avem atari texte. Din contra, găsim în art. 52 din legea burselor o confirmare a regulii că art. 196, 200 și 217 pr. civ. și principiul publicității probelor se aplică și la judecata camerilor arbitrale. În adevăr, art. 52 imediat următor art. 51 (care dă dreptul Camerei arbitrale să cheme experți pe membrii din corporație) zice: «Că camera judecă . . . și conform legilor comerciale (or legea de procedură civilă se aplică la toate instanțele comerciale) și la materiile comerciale unde nu e derogare, fiind că așa spune art. 889 cod. comercial».

Având în vedere că, pentru rezolvarea diferendului dintre părțile în litigiu privitor la neexecutarea unui contract de vindere-cumpărare de cereale, Camera arbitrală a dispus citarea a doi experți, cari aveau s'o informeze asupra unei diferențe de prețuri; că, neprezentându-se decât unul, instanța a procedat la judecare, constatând prin deciziunea sa, că în darea soluțiunii a avut în vedere, între altele și părerea expertului;

Considerând că se pretinde de recurent prin motivul de mai sus, că expertul pe a cărui părere s'a întemeiat instanța de fond nu se constată a fi depus jurământul legiuit și că a fost ascultat în ședință față cu părțile în proces iar părerea sa nu se vede consemnată în niciun act, violându-se prin acest mod de a proceda art. 196, 200 și 217 din pr. civ.;

Având în vedere că, legea burselor de comerț prin art. 50 prevăzând și determinând anume normele de procedură aplicabile înaintea Camerilor arbitrale, rezultă de aici în mod neîndoios că legea de mai sus a creiat în materia jurisdicțiunii Camerilor arbitrale un sistem de procedură cu totul special și sumar, derogând dela toate formalitățile procedurale din dreptul comun care erau de natură să întârzie rezolvarea principelor și prin urmare și dela acelea referitoare la modul administrării probelor;

Că, așa fiind, rezultă din economia legii, că ori de câte ori arbitrii vor avea nevoie ca element de convingere de arătările sau explicațiunile unor experți ei vor putea recurge la acest mijloc de dovadă sau de apreciere, fără să fie ținuti prin vre-o dispozițiune expresă a legii lor organice să îndeplinească formalitățile prevăzute de art. 196, 200 și 217 din pr. civilă;

Că, dar, atari formalități, nefiind rigurose aplicabile înaintea Camerilor arbitrale, urmează că, în speță, instanța de fond neîndeplinindu-le nu a violat textele de lege care le cuprind și nu a săvârșit niciun exces de putere;

Asupra motivului III de casare:

III. «Denaturarea convenției părților. Eroare grosieră de fapt, omisiune esențială, nemotivare și exces de putere.

«Camera arbitrală, săvârșește o eroare grosieră de fapt și denaturează borderoul No. 13 din 5 Februarie 1915 a mijlocitorului Dracos și scrisorile Băncii din 4 și 7 Martie 1915 și a mea din 6 Martie 1915, când afirmă că Banca mi-a vândut marfa predată la magazie și nu predată vărsată în vagon în gara Brăila; că, Banca nu era obligată a mi da vagoane deși frățele pe cari mi le cedase erau pe numele Băncii,

când din termenii clari ai borderoului și al scrisorilor din 4, 6 și 7 Martie, reese că am convenit și așa am înțeles părțile ca să se execute contractul prin darea de vagoane de Banca Generală și numai prin exces de putere Camera se referă la uzuri, când totul era precizat prin scrisorile ulterioare dela 6 și 7 Martie 1915

«Camera mai comite o îndoită omisiune esențială când nu examinează și nu se pronunță asupra mijlocului de apărare și a dovezii că orz în magazie la 5/18 Februarie 1915, se vindea cu 2950 lei vagonul pe când eu plăteam cu 3670 lei, și că acești 65 lei vagonul, plătiți mai mult, e tocmai diferența în plus pentru vagoane și nu zice niciun cuvânt privitor la stipulația invocată de noi în borderou, că marfa trebuie să nu mai fie transportată dela magazie la vagon ci mai trebuie ca banca să o verse în vagon, căci numai astfel obligația ei de predare se consideră îndeplinită;

«Numai prin această eroare grosieră denaturarea actelor și omisiune esențială, camera ajunge să ne oblige a primi marfa la magazie, în contra literei și spiritului convenției și a ne bonifica, fără a motiva, câte 50 lei cheltueli de transport și nu 650 de vagon, fiindcă am dovedit că prețul mărfii predată la magazie era de 2950 lei la 5 Februarie 1915, cu certificatul Bursei, aflat la dosar».

Având în vedere că, în contractul de vindere-cumpărare de cereale intervenit între Banca intimată ca vânzătoare și recurent ca cumpărător prevăzându-se, între altele și stipulațiunea ca marfa să se predea «franco vagon vrac Brăila» și ivindu-se la executarea contractului neînțelegeri asupra acestor termeni și anume: dacă prin expresiunea «vrac» se impunea sau nu vânzătorului obligațiunea de a procura vagoane, a facerea a fost adusă de părți înaintea Camerei arbitrale, care pe temeiul interpretării contractului, a uzurilor comerciale aplicabile în localitate, cum și a constatărei în fapt a împrejurărilor, în care contractul urma să se execute, stabilește pe de o parte că, din termenii contractului nu reese cătuși de puțin obligațiunea pentru vânzător de a procura vagoane, ci numai de a transporta marfa dela magazii și a o vărsa (idee exprimată de cuvântul «vrac») în vagoanele pentru care vânzătorul se obligă să înmăneze cumpărătorului numai frățele necesare, cu pozițiunile vagoanelor; că, de altă parte, vânzătorul și-a îndeplinit obligația de a preda frățele, fiind gata a face și predarea mărfii conform contractului, imediat ce i-se va indica de cumpărător, că vagoanele ale căror frățele le posedă au venit la rând pentru încărcare; că, din împrejurări streine de voința părților, vagoanele nevenid la rând în termenul prevăzut pentru predare, vânzătorul a căutat potrivit uzurilor în materie să bonifice spesele transportului dela magazii la vagoane, ceea ce cumpărătorul n'a primit;

Că, dar, motivează Camera, cel dintâi și-a îndeplinit obligațiunile sale, iar dacă contractul nu s'a putut executa, e că cumpărătorul n'a voit să primească marfa cu bonificarea speșelor de transport, cu această schimbare a modalității de predare, care a fost impusă de împrejurări și care era admisibilă după uzurile comerciale ale localității;

Având în vedere că, prin interpretarea dată în modul de mai sus al contractului, instanța de fond nu a schimbat întru nimic natura lui juridică, iar constatăriile ce ea le face asupra împrejurărilor cari au împiedicat executarea contractului fiind chestiuni de fapt, scapă de controlul acestei înalte Curți;

Că, în ce privește chestiunea referitoare la scrisorile ulterioare încheerii contractului ca și la prețurile stipulate, o atare discuțiune se raportează pur și simplu la argumente de fapt la care instanța de fond, întrucât își întemeiază deciziunea sa pe considerațiuni mai temeinice, nu era ținută să răspundă;

Că, dar și al treilea motiv de casare este neîntemeiat și cătă a se respinge.

Asupra motivelor II și IV de casare :

II. «Denegare de dreptate, nemotivare și exces de putere.

«La ultima ședință de la 2 Iulie 1915, noi am invocat în sprijinul acțiunii noastre reconvenționale recunoașterile făcute de Iosef Löbl în numele Băncii Generale în ședințele trecute și am cerut ca camera să ne dea procesele-verbale din ședințele precedente, unde se găsesc consemnate recunoașterile, fiindcă nu ni s'a dat acele procese verbale ca să invocăm constatarea din ele, deoarece de fapt și în realitate nu s'au redactat, am cerut oral și prin petiție scrisă ca camera să constate acestea.

«Ce face Camera? Președintele spune că în ședință nu poate primi petiție și că camera arbitrală nu declară nimic în această privință iar azi găsim în dosarul camerei procese verbale pentru fiecare ședință.

«Camera refuzând să constate că nu s'au făcut procese-verbale care conțin declarațiile și recunoașterile părților din ședințele ce au precedat decizia dela 2 Iulie, a săvârșit o denegare de dreptate, a comis un exces de putere și a dat o decizie nemotivată. Ea era datoră să judece și să răspundă la cererea făcută, dacă sunt sau nu încheeri făcute pentru debaterile și depozitiile din ședințele trecute. Nu putea să refuze primirea petiției scrise și dacă Camera n'a voit să facă constatarea cerută, trebuia să motiveze, de ce nu se pronunță asupra cererii formale ce i-am făcut. Prin refuzul de a judeca, constată și motivă, de ce a refuzat constatarea neexistenței proceselor verbale, Camera arbitrală, ne-a răpit o dovadă legală a neexistenței proceselor verbale, punându-mă în situația să recurg la proba inscripției în fals, atunci când nu era nevoie, fiindcă constatarea era edificatoare și decisivă.

«Casațiunea s. III decizia No. 85, Bul. 1907, p. 548 a hotărât că nu se poate din memorie așterne în procese-verbale spusele și declarațiile părților din trecut și nici dispozițiunile luate de judecată; fiindcă altfel părțile rămân la discreția memoriei judecătorului și grefierului camerei arbitrale.

IV. «Omisiune esențială, exces de putere, violarea art. 996 și 998 c. civil.

«Am cerut în al doilea rând rezilierea vânzării și am cerut ca Banca Generală să fie condamnată la daune în sumă de lei 3.6000, fiindcă Banca a refuzat să dividă borderoul de vânzarea celor 9) vagoane plătite de mine acceptând vânzarea făcută de mine lui Hübsch prin Krass pe prețul de 4100 lei și pentru că Banca refuzând acceptarea celor 5) vagoane orz a vândut ea lui Hübsch cumpărătorul meu, pe prețul fixat de mine, orz cu fracte depuse tot la 8 Octombrie cu numere de vagon subsecvente numărului fractelor mele (vezi pledoariile Moldovan și Cernea, ședințele dela 1 și 2 Iulie 1915).

«Am invocat pentru dovedirea acestor fapte, recunoașterea lui Ios. Löbl făcută în numele Băncii Camera decide că Banca a fost în drept a refuza divizarea borderoului și acceptarea cesiunii celor 5) vagoane vândute de mine, fiindcă de altminterlea ar fi un adevărat joc de bursă. Eu n'am cerut nici o garanție Băncii și Banca nu putea trece peste dispoziția mea și numai printr-o eroare de drept și de fapt, în speță decide camera că dispoziția dată de mine proprietarului mărfear fi fost un joc de bursă și numai nesocotind obligațiunile în speță ale băncii ca vânzătoare, a putut da soluția care a dat-o; dar camera comite și o omisiune esențială când nu se pronunță

asupra cererii de daune din faptul invocat și dovedit de mine că Banca nu putea pe d'oparte să refuze divizarea borderoului și pe de altă parte să vândă cumpărătorul meu Hübsch, pe care i l'am desemnat eu pe același preț pe care eu l'am convenit cu 4100 lei de vagon, 50 de vagoane orz, în condițiunile vânzării mele; că această procedură a băncii este în tot cazul un fapt ilicit care o face responsabilă de daune și am precizat cifra ce reclamă.

«Asupra acestei cereri a mea, decizia tace și astfel comite o omisiune esențială».

Având în vedere că, instanța de fond, spre a răspunde obiecțiunilor, ridicate de recurent și înaintea acestei Curți prin motivul al 4-lea de casare, argumentează cu drept cuvânt că niciun text de lege nu obligă pe vânzător să divizeze, la cererea cumpărătorului borderoul ce constituie instrumentul probator al vânzării, o atare modificare a contractului neputând rezulta de cât din voința comună a ambelor părți contractante; Că, judecând astfel Camera arbitrală nu săvârșește niciun exces de putere sau violare de lege;

Că, întrucât deciziunea sa se menține în această privință în mod suficient pe considerentul de drept mai sus arătat, motivul al II-lea de casare, care n'aduce decât un argument de fapt mai mult în sprijinul celor discutate mai sus prin al 4-lea motiv, rămâne fără vreun interes a se mai discuta;

Că, dar și aceste două motive fiind neîntemeiate, recursul cătă a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV, SECȚIA I

Audiența dela 3 Decembrie 1915

Președenția d-lui N. ALGIU, Prim Președinte

Sentința No. 852

B. Aftalion cu Casa germană Eisenhüttenwerk Thalle.

Sechestrul asigurător. — Creditor domiciliat în străinătate. — Dacă poate obține un sechestrul asigurător față cu dispozițiunile legii excepționale a moratoriului din 24 Decembrie 1914?

Chiar dacă sechestrul definitiv înființat ar putea fi considerat ca o simplă măsură asigurătoare, o asemenea măsură este inadmisibilă față cu legea moratoriului, care, suspendând plata, se înțelege dela sine că nu poate îngădui luarea de măsuri cari presupun exigibilitatea creanței. Acest lucru rezultând în mod precis din expunerea de motive a legii, care arată că legiuitorul a voit să stabilească pentru comercianții români o reciprocitate față de comerțul străin, care se bucură de favoarea moratoriului și din alin. 5 al art. 1 care dispune că în timpul moratoriului nici o acțiune nu se poate intenta, se înțelege dela sine că a interzis implicit și luarea de măsuri asigurătoare, știut fiind că asemenea măsuri nu se pot lua decât pe temeiul unor acțiuni intentate.

S'a ascultat d-l avocat I. Gr. Periețeanu, din partea contestatorului B. Aftalion, în dezvoltarea motivelor contestațiunei; și

Pe d-l avocat M. Valerian din partea, intimatului în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de B. Aftalion, prin petiția înregistrată la No. 52050/915, în contra ur-

măririi ordonată de acest tribunal prin adresa cu No. 22154/915 și în contra procesului-verbal de sechestrul dresat în baza acelei adrese de portăreii acestui tribunal în ziua de 31 Octombrie 1915;

Având în vedere că din susținerile orale ale părților, actele și lucrările din dosar, se constată în fapt că, Casa germană «Eissenhüttenwerk Thalle», dobândind în contra lui B. Aftalion prin deciziile Curții de apel s. II din București cu No. 35/914 și 64/915, o creanță consistând în plata unor mărfuri comandate la acea Casă, prin reprezentantul ei din București, pune în urmărire averea acestuia, înființând un sechestrul definitiv și fixând termen de vânzare, și că în contra acestei urmăriri B. Aftalion face contestația de față, cerând anularea ei pe temeiul art. 1 din legea măsurilor excepționale din 24 Decembrie 1914;

Având în vedere că prin art. 1 din menționata lege se acordă tuturor comercianților o amânare de plată pentru îndeplinirea angajamentelor bănești provenite din afacerile contractate cu străinătatea, direct ori prin reprezentanți sau prepuși din țară, înainte de data depunerii acestei legi, plătitibile în țară sau străinătate, o amânare de plată de 4 luni dela data scadențelor; iar pentru creanțele fără termen sau pentru cele scăzute înainte de depunerea acelei legi, fie că s'au făcut sau nu acțiuni, ori s'au obținut hotărâri, termenul de amânare e de 4 luni socotindu-se dela 10/23 Decembrie 1914 (vezi decretul regal No. 2585 din 28 Noembrie a. c., publicat în «Monitorul Oficial» No. 199/915 prin care se acordă în ultimul timp o nouă amânare de plată de 4 luni, socotită dela 30 Noembrie 1915);

Având în vedere, că în speță, fiind vorba de o creanță care prin efectul retroactiv al hotărârii ce o consfințește în mod definitiv, a devenit exigibilă dela data intențării acțiunii, deci anterior legii din 24 Decembrie 1914, dispozițiunile art. 1 arătate mai sus, sunt aplicabile în ce privește plata ei și dacă plata nu se poate cere, nici măsurile de urmărire sau de constrângere la plată nu se pot lua;

Având în vedere că în ce privește obiecțiunea creditorului urmăritore, că contestatorul neînvoicând înaintea instanțelor judecătorești sus zisa lege, atunci când procesul se afla în curs de judecată, nu mai poate să o invoace astăzi, de oarece a renunțat în mod tacit la ea, este neîntemeiată, întrucât renunțările nu se presupun, ci trebuie formal făcute, iar pe de altă parte contestatorul nu putea să invoace sus zisa lege, cu acea ocazie, de oarece nu era vorba în proces de o creanță certă, liquidă și exigibilă, recunoscută de el, ci de pretențiuni formulate reciproc de ambele părți, astfel că el, până nu s'a dat hotărârea definitivă, nu putea fi considerat obligat la plata unei creanțe față de creditorul de azi, calitatea acesteia de creditoare, fiind valorificată judecătorește numai în momentul când s'a dat acea hotărâre definitivă;

Având în vedere că în ce privește ultima obiecțiune a creditorului urmăritore, că legea invocată nu oprește decât executarea, iar nu și luarea de măsuri asigurătoare, este iarăși neîntemeiată, de oarece în speță, nu se poate discuta chestiunea măsurilor asigurătoare, sechestrul înființat de creditoare ne fiind un sechestrul asigurător, ci unul definitiv, care constituie un act de urmărire, fiind preliminarul vânzării silite, care de altfel a și fost cerută și obținută de creditoare;

Considerând că chiar dacă sechestrul definitiv înființat ar putea fi considerat ca o simplă măsură asigurătoare, o asemenea măsură este inadmisibilă față de legea moratorului, care suspendând plata, se înțelege dela sine, că nu poate îngădui luarea de măsuri cari presupun exigibilitatea creanței;

Că acest lucru rezultă în mod precis din expunerea de motive a legii, care arată că legiuitorul a voit să stabilească pentru comercianții români o reciprocitate față de comerțul străin, care se bucură de favoarea moratorului, și din aliniatul 5 al art. 1, care dispune

că în timpul moratorului nici o acțiune nu se poate intenta, se înțelege dela sine că a interzis implicit și luarea de măsuri asigurătoare știut fiind că asemenea măsuri nu se pot lua decât în temeiul unor acțiuni intentate. Că dacă s'ar decide altfel, ar fi să se creieze între negustorii categorii privilegiate sau neprivilegiate, după cum e vorba de acțiuni intentate, judecate sau neintentate, ceea ce este inadmisibil;

Considerând, pe de altă parte, că legea măsurilor excepționale ar deveni iluzorie, căci de îndată ce un comerciant, cu toate că după lege nu este ținut să-și achite creanțele față de străinătate ar putea fi totuși constrâns în exercițiul comerțului său prin luarea de măsuri asigurătoare, evident că ar ajunge în mod fatal la situațiuni extrem de grave și ruinătoare, de care legea a voit să-l scutească, căci sechestrul asigurător sau definitiv, poate izbi de indisponibilitate întreg fondul său comercial, ceea ce constituie fără îndoială o situație extrem de primejdioasă și contrarie considerațiunilor care au prezidat la întocmirea legii moratorului;

Considerând că măsurile conservatorii despre care vorbește art. 2 din lege, invocate de creditoare sunt referitoare la alte categorii de persoane și anume la mobilizați și acea dispoziție legală regulează raporturile dintre contractanții din interiorul țării, iar nu față de străinătatea, și dacă legiuitorul s'a arătat mai larg în această privință, este explicabil prin aceea că raporturile dintre contractanți față de străinătatea nu pot fi cărmuite de dispozițiunile din art. 2 din lege, de oarece pentru regularea acestor raporturi, despre care tratează art. 1, legiuitorul a avut în vedere cu totul alte considerații, pe care le enunță în expunerea sa de motive și anume: «principiul ciprocității», voind să facă pe negustorii români să se bucure de aceleași privilegii de care se bucură negustorii străini în țara lor;

Că, așa fiind, din toate aceste puncte de vedere, contestația de față devine fondată și cată a se admite anulându-se în consecință urmărirea și sechestrul.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite contestația făcută, etc.

(ss) N. Algiu, I. Slătineanu

Adnotație. — Chestiunea de a se ști dacă creditorii streini pot lua măsuri asigurătoare asupra averii debitorilor lor români, față de dispozițiunile cuprinse în legea moratorului, cată să fie examinată din două puncte de vedere, după cum e vorba de o creanță nelichidată judecătorește sau în privința căreia s'a dobândit un titlu executoriu.

I. Un creditor strein a cărui creanță, constatată sau nu prin act scris, nu fusese încă reclamată în justiție la data punerii în aplicare a legii moratorului nu mai încapă niciun fel de îndoială că nu poate lua în contra debitorului său român măsuri asigurătoare. În adevăr, asemenea măsuri (sechestrul asigurător sau poprire) neputând fi obținute, în conformitate cu legea noastră de procedură (art. 613 și 455) și cu dispozițiunile cuprinse în codul nostru de comerț (art. 907) de cât «*odată cu chemarea în judecată*», și legea moratorului dispunând prin art. 1 al. 5, că, în timpul amânării de plată pe care o edictează, «*nici o acțiune nu se va putea intenta*», rezultă în mod precis că un creditor străin a cărui creanță n'a fost încă reclamată în justiție, nu poate lua în potrivea debitorului său român măsuri asigu-

rațoare, cari depind de o prealabilă intentare de acțiune.

Chestiunea e simplă și nu suferă nici o controversă. (Vezi în acest sens. *Sentința Trib. Ilfov s. II Comercială cu No. 1154 din 12 Septembrie 1915*).

II. Aceasta fiind situația legală atunci când e vorba de un creditor strein a cărui creanță n'a format încă obiectul unei acțiuni, soluțiunea nu poate fi decât una și aceeași și pentru ceilalți creditori străini cari voesc a lua măsuri asiguratoare în contra debitorilor lor din țară, fie în baza unei acțiuni intentate înainte de punerea în aplicare a legii măsurilor excepționale, fie în temeiul unei sentințe judecătorești sau unui titlu executor. Aceasta rezultă din spiritul și litera legii din 24 Octombrie 1914 și e consecința firească a dispozițiilor în ea cuprinse.

În adevăr, din expunerea de motive a legii și din desbaterile urmate în corpurile legiuitoare se desprinde intenția vadită a legiui orului de a edicta măsuri precumpănitoare, destinate să evite dezastul pe care l'ar fi produs pe piața noastră situația necreciproca și anormală, ca românii să fie obligați a și regula datoriile lor față de creditorii streini, atunci când creanțele lor asupra streinătății nu puteau fi nici asigurate, nici realizate din cauza perturbațiilor pricinuite de conflagrația europeană. Atunci când un român nu se poate judeca cu debitorul său strein din cauza imposibilității îndeplinirii procedurilor, când nu poate lua măsuri asiguratoare asupra averii debitorului său strein, când nu-și poate realiza creanța sa, legiuitorul român, a socotit că ar fi fost și nedrept și primejdios să fie îngăduit creditorului său din străinătate să-l acționeze în judecată, să-l execute, și chiar să ia simple măsuri asiguratoare asupra averii sale, cari, de cele mai multe ori, au toate inconvenientele și caracterul unei adevărate executări. Călăuzit de această idee legiuitorul nu numai că a acordat o amânare de plată pentru îndeplinirea angajamentelor bănești provenite din afaceri comerciale sau civile contractate cu străinătatea, dar a interzis chiar intentarea acțiunilor privitoare la acest fel de afaceri, dispoziție care e datorită, între altele și considerațiunei că, *intentarea acțiunilor putea să atragă după sine luarea de măsuri asiguratoare*, cari, de cele mai multe ori echivalează cu o adevărată executare.

În consecință, dat fiind că unii creditori streini, cei cari nu porniseră acțiuni la data promulgării legii moratoriului, nu pot lua măsuri asiguratoare în contra debitorilor români, deoarece legea interzicându-le formal dreptul de a porni acțiune le face implicit imposibilă obținerea unor astfel de măsuri, cum s'ar putea decide că alți cre-

ditori streini — cei cari aveau acțiuni pendinte la data punerii în aplicare a legii excepționale sau cari posedă titluri executorii, — pot să obțină măsuri asiguratoare asupra averii debitorilor lor? N'ar fi să se nesocotească în totul spiritul legii și să se ajungă la rezultatul inechitabil și anormal de a se crea, cum foarte bine argumentează Tribunalul Ilfov s. I com., diferite categorii de creditori și debitori, privilegiați sau nu, după cum e vorba de o creanță lichidată sau nu judecătorește, ceea ce nu a putut să fie intenția legiuitorului dela 24 Decembrie 1914? Evident că da.

Iată de ce soluția dată de secția I comercială a Tribunalului Ilfov, prin sentința pe care o publicăm, e menită să ocupe un loc important în jurisprudența noastră, atât prin legalitatea ei, cât și prin chipul strălucit cum e motivată. De altfel această juridică și echitabilă interpretare a legii moratoriului a fost consacrată și de alte instanțe judecătorești¹⁾.

Cât despre faimoasa ordonanță prezidențială pronunțată în Franța de președintele Monier dela tribunalul Sena, în sensul încuviințării măsurilor asiguratoare, ordonanța ale cărei mai importante considerente le găsim reproduse în adnotația din «Dreptul» care însoțește citata decizie a Curței de Galați, o socotim destul de originală dar foarte puțin interesantă pentru țara noastră. La noi discuția nu poartă și nu poate purta asupra unor principii, ca cele preconizate de magistratul francez, lucru admisibil poate în Franța față de dispozițiunile legii franceze asupra moratoriului. Legea română asupra măsurilor excepționale cuprinde în ea, după cum am arătat, dispozițiuni cari fac imposibilă o argumentare principială «a la Monier», căci ar fi ca justiția să se substituie puterii legiuitoare, atribuindu-i intenții și motive pe cari le desminte litera legii.

IPER.

¹⁾ Vezi în același sens: Trib. Bacău s. I, sent. No. 23 din 17 Ianuarie 1915 (*Curierul Judiciar* No. 2 din 1915 p. 16¹⁾); Curtea de Apel Galați s. v., 13 August 1915 (*Dreptul* No. 8/9-6).

TABLA de materii pe anul trecut s'a tipărit. Ea este după cum se știe, un adevărat repertoriu juridic. Prețul cu care s'a pus în vânzare este tot de 5 lei ca și a celor din anii trecuți.

Rugăm a ni se trimite plata abonamentelor prin mandat postal la Redacție sau a se achita la prezentare redactorului I. Bacicu, incasatorului D. Niculescu pentru provincie și C. Petulescu pentru Capitală, numai în schimbul chitanțelor ce vor primi cu stampila «*Curierului Judiciar*».

A apărut: *Codul de comerț comentat* de d-l M. A. Dumitrescu, vol. V (Art. 112—151) cuprinzând: *Societatea în comandită* (urmare și finit) și *Societatea anonimă*. — Prețul 15 lei.

De vânzare la *Curierul Judiciar* care servește orice cărți de drept.